

מיכאל גרייצר

1927-1901

פיוטרקוב -כפר יהושע

נהרג על משמרתו בעבודה בבניין

כתבו מיכה ובתיה כרמון

אוגוסט 2016

בתנו תמר העבירה למיכה כמשימה את פנייתו של העיתונאי אלי אלון בקרתי היום –כך כותב אלון-בבית העלמין היהודי הישן בחיפה ברחוב דרך יפו 120 בחיפה

במהלך הסיור ניתקלו עיני בקבר עליו הכיתוב הבא "זיכרון למיכאל בן שמואל גריצר נולד תרס"א עלה ארצה תרע"ט נהרג על משמרתו בעבודה בבניין כפר יהושע ה' באב תרפ"ז.

אין לי מושג –כותב אלון-מי האיש ואיך בדיוק נהרג. מי שיודע פרטים מוזמן לשתף ולידע"

מיכה לא יכול היה לעמוד בפיתוי לגלות עקבותיו של החלוץ הצעיר והפך התחקיר למשימה לילית ארוכה.תוך התבססות על האתר "עיתונות יהודית הסטורית".

בעבר השקענו מאמצים לאסוף מידע על רחל ווינרוב דודתה של בתיה שנפטרה בשנת 1934 – בשעת לידה-וקבורה באותו בית עלמין. (תוצאות תחקירנו מופיעים באתרנו המשפחתי carmonia.net בספר הסרוק "סבא נפתלי והברלינסקים").

משפחת גרייצר מפיוטרקוב

לשמאל ולאח גרייצר מפיוטרקוב נולדו מספר ילדים ידועים לנו: מיכאל, יעקב ויהודה. וכן הבת טייבל (יונה).

נכדתו של מיכאל – נורית אדירי -הוסיפה שמות נוספים עליהם שמעה: דינה, וולף, איצה, חיה ואסתר.

פיוטרקוב (מתוך הויקיפדיה) הינה אחת הערים העתיקות בפולין, בזכות מיקומה במרכז פולין שימשה שנים רבות צומת דרכים חשובה בתחבורה המסחרית, הפולנית,

בית הכנסת בפיוטרקוב

השנים 1870–1914 היו שנים של התייצבות הקהילה היהודית. בזכות קביעת פיוטרקוב כמושב הגוברניה התפתחו עיסוקים רבים הנוגעים לממשל ולצבא ששכן במקום. על אף שחל איסור על מעורבות יהודים בתעשייה, נוצרו הזדמנויות לעסוק גם בתחום זה שהלך והתרחב. יהודים החזיקו חוות חקלאיות והיו בעלי מלאכה בתחומים מגוונים. גל היהודים המגיעים לאזור מליטא עזר לגבש אינטליגנציה משכילה בעלת הכרה יהודית לאומית. היה ניסיון של הרבנים לעצור מגמה זו אך ללא הצלחה. מסוף המאה ה-19 נוסדו בעיר תנועות חברתיות רבות, חלקן ציוניות, כמו "חובבי ציון" וחלקן לא כגון: "הבונד"

זמן קצר לפני התייצבות המצב בפיוטרקוב פועלים השלטונות לגרושו של בן משפחה(ככל הנראה) מהמקום

בעיתון "הצפירה" מיום 4.2.1912 מסופר על השתדלותם של השלטונות בפלך פיוטרקוב לגרש משם את היהודים.

בדרך כלל הצליחו לעשות כן בעזרת צוי בית משפט אולם במשפט יהודי אחד אברהם גרייצר אשר ישב באחד הכפרים פסק בית המשפט שאין לגרשו. הוגש ערעור על ההחלטה והוחלט בכל אופן לגרשו.

אלא שהמצב השתפר, בשנת 1919 אנו רואים (על פי העיתונות ההיסטורית) פעילות ציונית עניפה בפיוטרקוב שמו של מיכאל גרייצר נושא סיפורנו מתנסס שוב ושוב בעיתונים היהודיים על תרומות לקרן הקיימת לישראל (עיתון הצפירה" 23/1/1919).

מיכאל בחור בן 18 הינו ציוני נלהב פעיל מרכזי בתנועת "תרבות" הציונית ולהוט מאד לעלות ארצה.

לשאיפה זו היה שותף גם האח יעקב.

שנת פרסום	מספר	שם העיתון	מספר	שם העיתון
2408	84	מנחת המשיך	1629	מנחת המשיך
12		תורה בעד הרצאתו שני עצים		מנחת המשיך
338		קרבן (שם רחוק) הוצע הציוני נאסף על ידו		מנחת המשיך
144	10	אחד על 18 מנחת הציונים והקורטוריום כ"א 2 עצים		מנחת המשיך
166	40	אחד על 10 מנחת הציונים והקורטוריום כ"א 2 עצים		מנחת המשיך
60		אחד על 6 מנחת הציונים והקורטוריום כ"א 2 עצים		מנחת המשיך
40		אחד על 6 מנחת הציונים והקורטוריום כ"א 2 עצים		מנחת המשיך
18		אחד על 3 מנחת הציונים והקורטוריום כ"א 2 עצים		מנחת המשיך
84		אחד על 3 מנחת הציונים והקורטוריום כ"א 2 עצים		מנחת המשיך
57	20	אחד על 20 מנחת הציונים והקורטוריום כ"א 2 עצים		מנחת המשיך
6		אחד על 6 מנחת הציונים והקורטוריום כ"א 2 עצים		מנחת המשיך
52		אחד על 52 מנחת הציונים והקורטוריום כ"א 2 עצים		מנחת המשיך
43		אחד על 43 מנחת הציונים והקורטוריום כ"א 2 עצים		מנחת המשיך
2		אחד על 2 מנחת הציונים והקורטוריום כ"א 2 עצים		מנחת המשיך
3334	54	אל המשיך	2408	84

דוגמאות לאזכורו של מיכאל גרייצר כמתרים וכתורם בפעולות הקק"ל-עיתון "הצפירה" 1919

בולטת תרומת העצים

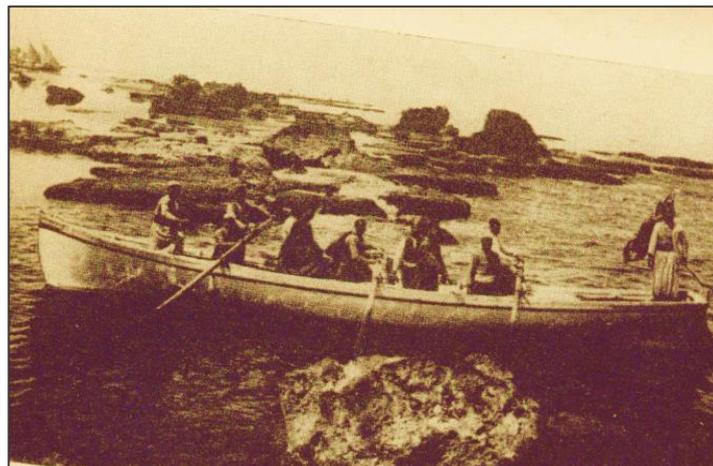
מיכאל ויעקב עולים בצוותא.

הקבוצה בה עלו הייתה הקבוצה השניה לאחר הקבוצה הראשונה (קבוצת ה-105) שפתחה את "העלייה השלישית".

קבוצת ה-105 הקבוצה שפתחה את העלייה השלישית בדרכה לארץ .

הסירות שהעבירו את העולים לחוף בנמל יפו.

(התמונות מתוך "ספר העלייה השלישית")

למסירת הדגלים צרפה הקבוצה הראשונה את הכתבת הבאה:

הפועל הצעיר
9.5.1919

למפלגת "הפועל הצעיר" ב"פ.

חברים יקירים!

אנחנו, צעירי קבוצת "מאה וחמישה", שבאה מפולניה בחדש ניסן תרע"ט
ליפני מוסרים את הדגל הזה, שלוח אותנו בדרך העליה לא"י. לכם חברי
"הפועל הצעיר", יהי הדגל הזה כשבילנו לסמל של אחדות, של רצון
להתמכרות ומוסירות נצח לעבודת התחיה של עמנו וארצנו.
קבוצת מאה וחמישה העולים החדשים מצעירי פולניה.

בשנים -- צבי ורדי.

הקבוצה השנייה צרפה למסירת דגלת את הכתבת הבאה:

9.5.1919

עבודה היא חיינו!

הדגל הזה שלוח אותנו כל הדרך משך ששה חדשים מהגולה
לארץ-ישראל, הדגל הזה שאנו דוגלים בו בשם העבודה והתחיה העברית
בא"י בהגיענו לארץ-ישראל, במומנט שאנו מתפזרים לכל המושבות
ליחיד את אדמתנו, אנו מוסרים אותו ל"הפועל הצעיר" שהוא הראשון

הרים את דגל העבודה בארץ-ישראל ברמה.

נתן קסטנברג, ישראל קסטנברג, הלל קסטנברג, קיזר,
שלמה שפילמן, שאול קלרשניין, הלל קופצרברג, טוביה רובניק,
יונה מרכוס, מנחם רוזנצבין, צבי רוזנבלום, ב. הוכנאום, צבי
גלדשמידט, ת. גלרש, מ. רוזנצבין, יצחק גלדברג, יוסף קרמן,
גרישון טננבאום, יעקב ניסנביץ, מיכאל גרייצר, בלנדר, שיקה,
שמואל ליבר, זאב איסר סרנה.

מיכאל גרייצר ברשימת העולים של הקבוצה השנייה "הפועל הצעיר" 9.5.1919 עם
אזכור קבוצת ה-105

**בתמונה הימנית למעלה מיכאל (משמאל) ויעקב עם עלייתם לארץ-1919.
בתמונות האחרות-מיכאל עם יציאתו לארץ ישראל י"ד שבט תרע"ט (הצעירים כותבים
עברית-ספוגים בידע ובאהבת הארץ)-העבירה נכדתו של מיכאל, נורית אדירי**

מיכאל ויעקב יושבים בגדרה ומשם שולחים דרישת שלום לבני משפחתם וחבריהם
בפיוטריקוב

עיתון: הפועל הצעיר תאריך: 10 יולי 1919 עמוד: 19
 הננו דורשים בשלום הודינו, קרובינו וחברינו בפטריקוב (פולניה).
 כלנו עובדים ומרגישים את עצמנו טוב. מבקשים להודיענו ע"ד מצב כל
 בני משפחתנו וחברי התדבותי ע"ש הפועל הצעירי יפו.
 שמואל רוב נורדמן יפו, חביב בלחשובסקי יפו, יעקב גריצר גדרה.
 מיכאל גריצר גדרה, ניסנוביץ גדרה, יעקב בלנדר גדרה, יעקב ויטורוז ראשון-
 לציון, מרדכי וישראל פוטובסקי ראשון-לציון, האחים בלוטשטיין רחבות.

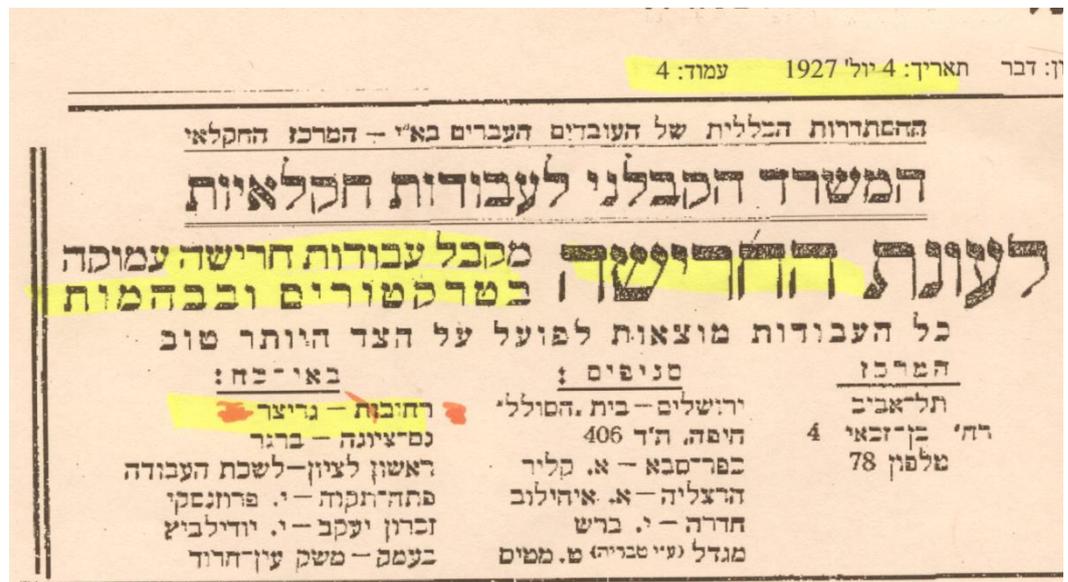
האח יהודה מתחתן בסוף שנת 1919 בלודז' ומארץ ישראל שולחים להם האחים ברכות מלוות בזירוז לעלייה.

26.8.2016 הפועל הצעיר | יום חמישי, דצמבר 18, 1919 | 23
 אנחנו מברכים בברכה חמה את אחינו וחברינו: יהודה גריצר
 לנישואיו עם בחירתו אדלה יזרלביץ בלודז' (פולניה) ומאחלים להם
 לבנות בית לאימי עברי בארצנו.
 יעקב גריצר, מיכאל גריצר, יעקב בלנדר מ. נ. נותנביץ.

הפועל הצעיר | יום שישי, אוגוסט 13, 1920 | 30
 אנו מודיעים להורינו וחברינו בפטריקוב (פולניה) שהגענו
 ליפו ארץ ישראל בשלום. על החוף נפגשנו עם הח' מרדכי יעקב
 נתנוביץ ובלכשובסקי שחכו לנו.
 ריטברג אברהם
 קוגן הלל
 טורנברג אברהם
 ריכמן אברהם
 בוקי אלימלך
 פנסקי מאיר
 ולד יחיאל
 גריצר יהודה
 ינקלביץ מאיר
 רוזנבלום משה אביגדור
 כהן גד
 רוזנבוים אליהו זאב
 שטרן יוסף
 פינר יצחק
 ירוסס יעקב

יהודה עושה כמצוותם ובחודש אוגוסט 1920 מודיעים הוא וחבריו מעל דפי "הפועל הצעיר" כי הגיעו ארצה האחים תוקעים שורשיהם בארץ.

מיכאל נישא לאסתר לבית גוטשל ונולדות לו שתי בנות: כרמלה ושרה. האחים עובדים במושבות גדרה, חולדה ונחלת יעקב. עוסקים, בין היתר, בסלילת כבישים, ביבוש ביצות וחולים בקדחת. בשנת 1920 או 1921 ניקרא מיכאל לתגבר את אנשי "תל חי". שרה – ביתו הבכורה של מיכאל, הייתה הבת הבכורה של חולדה שם נולדה בשנת 1923. מאוחר יותר עולים מיכאל ויעקב לכפר יהושע ועוסקים בבניית הישוב. בכפר יהושע נולדה בתו של מיכאל – כרמלה בשנת 1926. ב-1927 משמש יעקב כבא-כח של המשרד החקלאי לעבודות חקלאיות מטעם ההסתדרות הכללית – ברחובות. מיכאל עובד כמפעיל טרקטור ויתכן מאד שעבודתו קשורה אף היא למרכז החקלאי.

יעקב ומיכאל הם בין מייסדי כפר יהושע. המושב נקרא על שם יהושע חנקין אשר ניהל את העסקאות לרכישת עמק יזרעאל גרעין מייסדי כפר יהושע ראשיתו במחצית שנות ה-20 של המאה ה-20 על ידי חברת חלוצים בשם "ארגון א". רוב חבריו היו חלוצים אנשי העלייה השלישית,

ראשוני כפר יהושע סברו כי השיתוף הוא תנאי הכרחי לחיי מושב תקינים, אפילו על חשבון חופש הפרט. על כן, ניסו ליצור צורת יישוב שהיא סינתזה של מושב וקיבוץ. בכפר יהושע נוצרה שיטת אשראי מיוחדת: בראש המושב עמדה ועדה כלכלית, שסיפקה לכל חבר את צרכיו ההכרחיים לקיום ולייצור, על בסיס שוויוני, ללא קשר למצב חשבונו ולהכנסתו. משק חלש קיבל אשראי גדול יותר, על מנת להגדיל את כושר הייצור שלו.

הצריף הראשון בכפר יהושע

תולדות	הגולה	המגרשים	יישוב	מספר	שם
כ"ו -	כ"ז -	כ"ח -	כ"ט	ל	אליהו שמש
			מ	ס	בן-מלך יהודק
			נ	ט	אלברסקי משה
			ס	ע	פזע משה
			פ	צ	רובין
			ק	כ	אחיהלל מלכ
			ר	כ"א	רובין
			ש	כ"ב	רובין
			ת	כ"ג	רובין
			י	כ"ד	רובין
			כ	כ"ה	רובין
			ל	כ"ו	רובין
			מ	כ"ז	רובין
			נ	כ"ח	רובין
			ס	כ"ט	רובין
			ע	ל	רובין

תוצאות הגרלת המגרשים בכפר יהושע (האחים גרייצר מספרים נ' נ"א)

הועבר על ידי אלי אלון

חודש לאחר פרסום מודעה זו של המרכז החקלאי- ארע האסון מיכאל נפגע קשה בעת עבודתו. הוא נלקח לטיפול חירום בנהלל ומשם מועבר לבית החולים הגרמני בחיפה . הוא מנותח בבית חולים זה אך לאחר מספר ימים ולאחר יסורים מת מפצעיו.

10.8.1927

מיכאל גרייצר

עיתון: דבר תאריך: 4 אוג' 1927 עמוד: 1

מיכאל גרייצר

שלשום בשעת העבודה בכפר-
יהושע נחנמ בצמנו ע"י אחד הכנוסים
של הצקטור ונצצע קשה בסעיה בכית
החולים בגחול הונשה לו העורה הוא
שנת ואח"כ הובל לבית החולים הנרטי
בתיסה אתמול אח"כ מת שם.

בן 28 בא ואין לפני 8 שנים
ספידה עבר בקבוצת חוכיה ועבר עם
הסתוישנים חברי ארגון א' לכפר-יהושע.
הוא הובל ע"י חבריו לקבורות
לכפר-יהושע.

עובר-אדמה ומכין הלואי וריו
ומנוסה סומחה הרוץ ומלא מרין
אוהב יח הארץ והעבודה ודבוק בהן
ככל נמשו; נחשע שנים בארץ מתרועע
העליה השלישית. עבר כל הזמן בחקלאות
— בגדרה בקבוצת חילרה ונחלה-יעקב
ועוד. לקראת חיי כפר קבועים התמונ
כל השנים בים חלה אח תקו תיהיה חבר
בארטון א' כושבי-העובדים ונחזיק עליה
עם הראשינים לכפר-יהושע. בהתמסרות
רבה ובחבה יתרה התהיל בעבודה בגין
הכפר וזיה אחר החברים הכי פעילים
בענינים משקיים השנה עבר נתור
מכונאי במיקטור ובעבודתו ביום ב'
ג' אב נצצע מצע אגיש בצמנו. נמצב
קשה הובילו לחיטה שם נוחח וביום
ד' ה' אב ב' אהרי הצהרים מת אחרי
סבלו יסורים נוראים.

בן 27 היה הניח אחריו אשה
ושתי ילדות קטנות.
נר"ל הכאב. דומעת העין.
יהי זכרו ברוך.
נשר

הידיעות בעיתון "דבר" על מותו של מיכאל הצעיר באחת הידיעות נרשם בטעות כי נקבר בכפר-יהושע.

ללא תקרה וללא חלון

לאספה הראשונה שהתקיימה בכפרי־הושע, בזמן ששלושים המשפחות הראשונות עלו על הקרקע, נסענו מספר חברים כשלושת רבעי יום עד שהגענו לתחנת תל־שמם (כיום כפרי־הושע). ירדנו מהרכבת והלכנו אל ה"מרכז", – המקום שבו היו מרוכזים כמעט כל הבנינים ורוב המשפחות גרו שם. מהרכבת עד למרכז היינו צריכים לפלס לנו דרך בים של קוצים ועשבי־בר שזרעיהם דבקו בבגדינו ובגופנו. הקוצים היו גבוהים ועבים והנכנס בהם נדמה לו שנכנס ליער עבות. הגענו ל"מרכז" ובקושי ניקינו מאתנו את זרעי עשבי־הבר. מצאנו שם צריף גדול, ששימש דירה לרוב המשפחות. גגו היה מפת, בלי תקרה. כל משפחה קיבלה חדר של 9 מטרים מרובעים, ובין משפחה אחת לחברתה היתה מחיצה של לוחות. חדר אחד שימש משרד המזכירות, שם התקיימה גם האסיפה שלנו. חלונות לא היו, רק תריסים. בלילה הגיפו את התריסים, אבל לא היה בכך מחסה מפני היתושים. ביום, כשפתחנו את התריסים, היו מתפרצים מחנות של זבובים.

בחדר כזה, ללא תקרה וחלון, היו גם ילדים קטנים. פה היה חדר־הבישול, חדר־השינה וחדר־האוכל. ומתחת למיטה – דוגרת. מתחת לשולחן עומדת רשת, מנורת נפט קטנה בוערת ומסביב לה אפרוחים מתחממים. בעריסה שוכב תינוק מתחת לכילה, מוצץ אצבע ומסתכל בנחת באפרוחים הפזיזים. האם יצאה לחלוב את הפרה, העומדת במרחק־מה מתחת לסככה, המשותפת לכל הפרות ובהמות־העבודה. הזבל והבוץ מסביב סמיכים ועמוקים והפרות שוקעות בהם עד הברכים. מלבד הצריף הגדול היו חברים בודדים שהעבירו אתם צריפים מפת, שקנו אותם ממתנות הצבא, שהוקמו בארץ בשלהי המלחמה העולמית. היו להם קירות. חלונות לא היו בהם.

חיה גריצר

יעקב וחיה ממשיכים להתגורר בכפר יהושע

ב"ספר העליה השלישית" (חלק ב' עמ' 513) מספרת חיה, אשתו של יעקב, על תנאי החיים הקשים בתחילת הדרך.

ב נ פ ר

שביתה נכחתי סגדתי-הוד כהרעלית
האיזוה אהסול, עקב איזהשלום משר
כורת לעובדים וזיכורים בהודעת
שפורסמו ממעם מועצת הפועלים, מלי
בקשים כל העובדים במיטבת לא לגשת
למקום עבודה זה.

קופת מלוח של העובדים בחברות
בחדש מאי מלאו עשר שנים לקיום
קופת מלוח. הקופה מיועצ למאות פועלי
יום לרכוש להם מנחים, ולעשרות
מהם להקים בתים. כל שנה קופת של
הקופה הן שנות עלות ונדיל מתמזרים.
מ152 חברי בשנת הוסדה הניעה ל927
הכר ביום, מהון עצמי של 127 לירה
— ל4,300 לירה; מ178 לירה שקדו
נת — ל6,800 לירה. על אה שנית
השפלה, היטר עבודה ומצוקה בצבורי
הפועלים, נתנה הקופה בשנת 1939 הלי
ואות חרשות לחמש מאות חברי בכנס
25 אלף לירה. במשך עשר שנות קיומה
נתנה הקופה להכריה בסך 135 אלף
לירה, מהן 48 אלף לזמנים ארוכים,
לק"מ הולק חשום במימון מפעל השיר
כון של "הכבלת", שבו שוכנו 48 משפרי
חוג פועלים מיהודות.

באספה השנתית מסר מ. ורפל, המני
הלי, הו"ח מפורט. בוויכוח נשמעו הערות
על שער הדמייה, וזל ויזול כשיכון ועוד.
א. זברסקי, שהשתתף ממעם בדות הפרי
עות, דובר על ההשיבות הכלכלית של
דיוק התשלומים מעד החברים, ועל
הצורך להקטין את ריבונותם עד למיני
מרב, שני חברי ההנהלה שיצאו לפי
התור נבחרו מחדש, המתעזה וועדת
הבקורת נבחרו פה אחד.

במשכה לעזרה סוציאלית בכפר סאב
הכנסות הלשכה כמשיך השנה האחר
רגה היו 800 לירה, ואילו ההוצאות
850 לירה. הלשכה מסיימת כמה מפעל
יום העובדים, רואנת לקיומן של עשרות
משפחות ומחניקה ילדים במסורות וכי
בתי הילום שונים. המועצה המקומית
השתתפה בהוצאות בסך קרוב למאה
לירה, היתר בא מקצבת היעד הלאומי
ומתרומים.

הערב כ"ג בבית הספר העממי —
אספת תורים.

אזכרה ליעקב נדווצר בכפר-הושע
למלאות שנה למותו נתכנסו ביום
א' בבית-הקברות של ספרדי-הושע אהי
שי המושב, לרבית זכום ימק, וקדו
המנוח מעבודות שונות בארץ, שבהן
עבד מסלול חייו. ליד הקבר העריכו את
היו האיש: משה פקר (ועד הכפר),
משה שושני מניוטר, שהזכיר את שני
האהוב נדווצר — מובאל ויעקב, מנום
ובעלי וצבי סובבולסקי, שביפר על
משה שושני חיון של נדווצר כמרכז העבודות
בהתיבות. אפרוביץ פרא קמע משל
ביאלוק, עם זולת המצבה נאמה, אל
כלא החיים" והבן הבכיר אשר
הקדיש" בערב נערכה אזכרה בבית
התורה בכפר יהושע המופיעה היכרת
לזכרו.

בני-שינה הקרם כ"ג בבית-הספר, ה"י
א. בונדרה תחיל היסאות העבודות העי
לה כמט ימני הבנייה הנם.

לן יכנה במערכת — ב. וילמן, הערב.
הרן. בלינה הסוציאליסטית, הערב כ"ג
ח' וילנד! שאולת השעה.

הרדה כראשית יוני תפתח בשעוריה
הערב לעבודת בתה חרשה למתחילים.
מתפללים גם תלמידים חדשים לכל
הכתות הקיימות למתחילים ומתקדמים.
להדרכת בנספחים מדרה, ה"ח, הרצלי,
מ"ז עד 8 כל ערב.

ירקונה במערכת — ב. שוארץ, הערב.
כ"ג כנא אסיפת תורים של הלשכה
לעזרה סוציאלית, הערב כ"ג בבית הספר
העממי, בהשתתפות ד"ר לובינסקי.
מנריאה רמתים, כפ"מ-מ"ק, ממעם
השנה"צ והחליטה הסוציאליסטית, הערב
כ"ג 8.30 בעד כפר מ"ק, ריפל 50
הקוביץ בספרות.

פגת-תקנה הערב כ"ג במשרדי העזרה
יכור ועד מקומו לעזרה יהודי פוליה
בהשתתפות באיכות המרכז.

פרידס-הנה הערב נשא מוקדש ל"ג
פרג ורובאל — הרצאתה הענה ש"י
ההון הדומטו בהרדכה א. וילא.
רמתים, ההרשפה לשעורו הערב לעבד
דית בלשכה הכללית, בשעות העבודות.
ראשון לציון, בלינה הסוציאליסטית.
הערב כ"ג 8.30, כמובין ל"ג מ. פישלר;

מבריה

בעיתון "דבר" ביום 15.8.1930 התפרסמה כתבה על חגיגות ט"ו באב בכפר יהושע
וזאת לכבוד ארבע שנים להקמת הישוב.

התקיימה חגיגה מיוחדת לילדים וכן תערוכה שסקרה את הישגי הישוב.

לאחר הופעת המקהלה דיבר אלכסנדר שולמן על מצב המושב והתפתחותו והזכיר את
ה' מיכאל גריצר שנהרג בעבודתו.

בשנת 1940 נערכת אזכרה בבית הקברות בכפר יהושע לזכרו של יעקב באזכרה
מועלה גם זכרו של מיכאל.

"דבר" מיום 7.8.1944 נכתב כי בבית הספר בכפר- יהושע נפתח חדר קריאה על שמו
של יעקב.

במלחמת השחרור נהרג דב בנם של יעקב וחיה

דב גרייצר

כ"ח בטבת תרפ"ו - ד' באייר תש"ח

12/05/1948 - 14/01/1926

מתוך אתר משרד הביטחון

גרייצר דוב בן יעקב וחיה. נולד בכ"ח בטבת תרפ"ו (14.1.1926) ברמת-גן. מגיל שנתיים וחצי גדל בכפר-יהושע, מקום התיישבות הוריו. הצטיין בלימודיו, בסדר ובדייקנות. חיבב את הטבע וביחוד היתה חדה הסתכלותו בעולם החי.

משנתיתם מאביו בגיל 11, ועוד קודם לכן בתקופת המחלה הממושכת של אביו, העמיס על עצמו - ביחד עם אחיו - את עול המשק למעלה מיכולתו ועם זה לא הזניח את לימודיו בבית-הספר. אחרי סיום כיתה י' השתלם בסמינריון של תנועת המושבים בירושלים. לא השתתף בעסקנות בחברת הנוער, אך הצטיין בעזרה לזולת. כשעמד מישהו לפני עבודה שהיא למעלה מיכלתו - מיד בא דוב ונטה שכם. בגלל סיבות משפחתיות הוכרח לוותר על רצונו להתגייס לבריגדה העברית.

ב-1946 התנדב לפלמ"ח ונשלח למחלקת משמרות, ששהתה בגבעת השלושה. הוכיח יכולת מרובה בשדאות הפרט והכיתה, זריזות ואומץ לב. גם שם נתגלו סגולותיו מהבית: נשיאה בעול ואימונים ותלאות בלי תלונה ובנכונות תמידית לעזור לכושלים. יפה-תואר, טוב-לב, נכון לכל קריאה, נתחבב מאד על כל חבריו. במסעות אסף רשמי

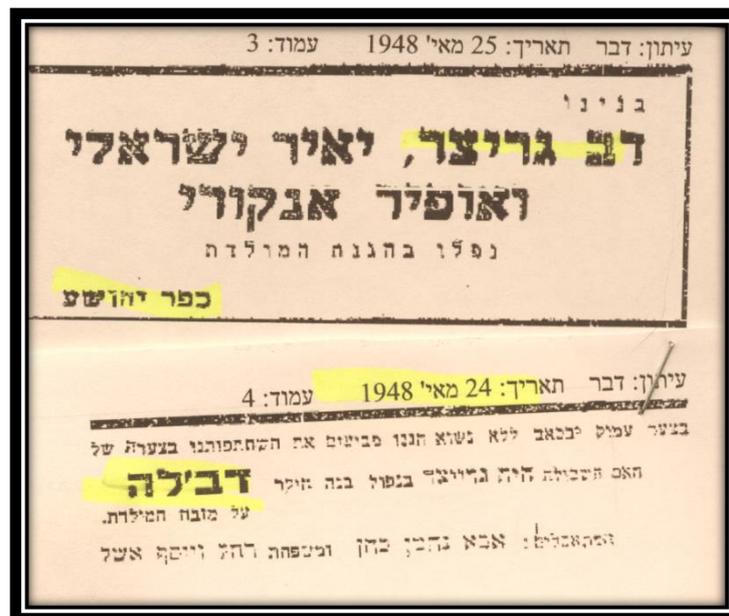
תצפית מעולם החי ומוצגים בשביל חדר- הטבע של בית-הספר שבכפרו. בהתחשב בחובתו למשק המשפחה שוחרר מעבודות במקום חניית יחידתו, והיה בא רק לאימונים ולפעולות הפלמ"ח השונות שבמחתרת, בהן הצטיין בזריזות ובאומץ במצבים מסוכנים. חיפה בנשק על הורדת מעפילי האניה "לנגב" והשתתף בפריקת בית-הנשק של הצבא הבריטי בתל-ליטווינסקי. אחרי החלטת עצרת האו"ם היה עוד קשור למשקו, אך משגברו הפעולות נכנס לשירות מלא.

באביב תש"ח עלה לירושלים והשתתף בפשיטות על סריס, בית-סוריק, בית-אכסא ונבי סמואל ונשבע לנקום את דם מפקדו שנפל שם. משקיבל חופשה וחיכה לשיירה שיסע בה אל השפלה. השתתף בכל פעולה קרבית בסביבה.

כשעמדו אנשינו ללכת לכבוש את תחנת הראדאר, לבל תימסר לערבים, ניצח את מפקדו וחבריו בדרישתו העקשנית לשתפו בפעולה זו.

אומרים כי אדם המקבל מכה רצינית במקום מסוים, ימנע ככל האפשר מלחזור לאותו מקום, ועל אחת כמה וכמה שלא ימהר לקחת נקמה. ואילו דב היה זמן קצר בלבד לפני כן שותף למכה הקשה לרגלי אותו הראדאר, כשניסו להגיש עזרה ראשונה לאנשי נבי סמואל. בכל זאת חזר דב והתנדב והלך בשנית.

בדרך חדר כדור אנטי-טנקי למשוריין שנסע בו ושם נפל ב-13.5.1948. בו ביום נקבר בקרית-ענבים

הייתי זכתה באותו ספר ב' 8.4.48
 פלאג כז אלא!
 פלאג סוף מאה אני נאמן אדוניך בעצמי חונו אבסורד
 זרעו עלבתי. אל תבאני זי. אבני פלא וסמתי פלאו לי אלה
 שפלאו הפותרה וכן גם שפפפיתו הישגתו הקולטת מתנג
 שטלפן הפותרה. פנלפ שפלאו לעת.
 הקרתי בית - אגנז אל הקדונית. שאותי טלז אבם פנלפ
 השלמה. סוויטנטי צתק הינו אנסל - אכפך ונקלטהו שישאל
 פלאג מיני.
 אלא! אינני חושב לכתוב לפני לאני הפותרה וכן לא אטלפן.
 אטלפן שאלה שאלה - דעכן אלא גם אטלפן כהיל תבאני.
 יותב אין זי אב אטלפן אקו, גרזב צהיל שאלה אטלפן.
 פלאג כז אלא. אבני שאלה זוחילי, גיניו אילך זלף אולפנת
 בולשק, זלפנה אלא הפותרה.
 פלאג כז אטלפן אולפנת אלאו
 ב' ז' אבסורד.

מכתבו האחרון של דב לאימו חיה, אשת יעקב גרייצר

אסתר אלמנתו של מיכאל

לאחר מותו של מיכאל נישאה אסתר למרדכי זילברג מכפר מל"ל שהיה אף הוא אלמן אב לשתי בנות.

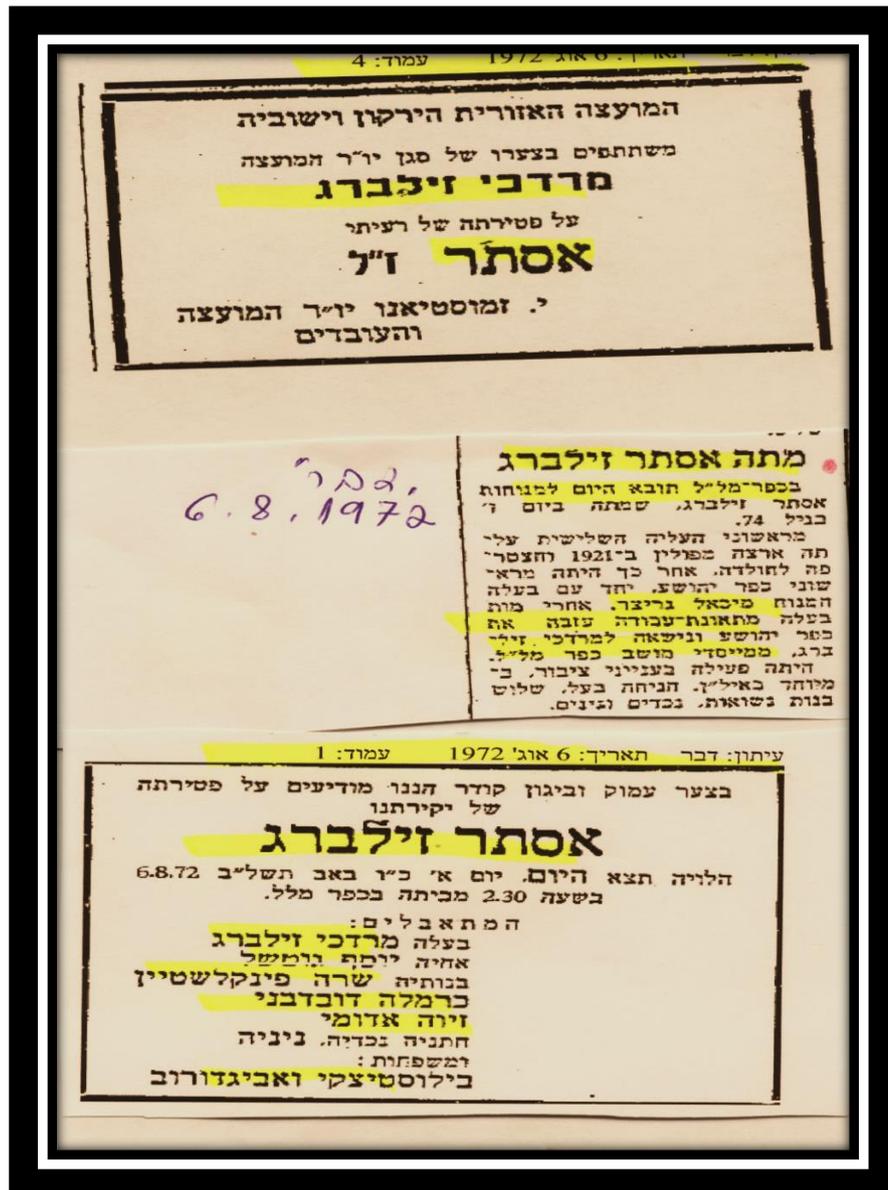
אסתר עברה להתגורר בכפר מל"ל ונולדה להם בת משותפת.

אסתר עסקה בפעילות ציבורית במיוחד באיל"ן עד פטירתה בשנת 1972.

מרדכי זילברג היה איש ציבור שימש בין היתר כסגן ראש מועצה.

כרמלה בתו של מיכאל נישאה ליצחק דובדבני. בנם הבכור יואב נפטר בגיל צעיר ממחלה קשה והותיר אחריו את אשתו נעמי ובתו גילי. בנם אריה הינו מהנדס, יונינה הבת היא פסיכולוגית ב"תל השומר".

שרה בתו השנייה נישאה לשמעון בן ישראל פינקלשטיין מכפר מל"ל בנם פרופ' ישראל פינקלשטיין משמש ראש מחלקה לכלכלת סביבה וניהול בפקולטה לחקלאות רחובות. בתם-נורית אדירי-היא כלכלנית וסופרת ספרי ילדים. עבדה במשרד החקלאות ובעיריית הרצליה. בתה, מיכל, קרוייה על שמו של מיכאל גרייצר-סבה של נורית.

יהודה, אחיהם של יעקב ומיכאל התגורר ברמת-גן
 נפטר בשנת 1953,

האם זוהי דרך העולם?

נפל על משמרתו בעבודה בבניין – כך נתפסה העבודה, עבודת הכפיים.

הנקודה המעניינת והמרגשת בדמותם של האחים היא הלהט הציוני ההתמסרות העבודה

הקשה וההקרבה

האם נוכל לקוות כי ההתייחסות לעבודת הכפיים בחרדת קודש

תשוב באחד הימים-האם זו היא תקווה מציאותית?

וכשם שקורה לעיתים קרובות –

גם זקני כפר יהושע – לדברי אלי אלון- לא זכרו את מיכאל.

וכמו שקורה באופן לא מפתיע ובכל פעם מחדש -מרגש לגלות קשרים בין משפחות.

החל מקרובי משפחה שלנו הנימנים אף הם על מייסדי כפר יהושע, המשך בקשר העז לחקלאות

ולהתיישבות גם במשפחותינו

וכן בשאר עניינים הכתובים על ספר דברי ימינו ובין היתר גם באתרנו המשפחתי.